

Whitepaper

(Data)baas in eigen huis

Data autonomie en kansen voor nieuwe regie in de energietransitie

September 2024

Samenvatting

Dit stuk had net zo goed "Baas in eigen datahuis" kunnen heten. Anno 2024 wordt steeds meer data verzameld over gebouwen. Van slimme meters tot complete smart homes. Maar wie beheert al deze data en wie is precies de eigenaar? Hoewel de wet- en regelgeving duidelijke kaders biedt, blijft de praktijk vaak weerbarstig. Toch brengt deze ontwikkeling ook kansen: met de juiste middelen kunnen bewoners écht controle nemen en de verduurzaming van hun woning zelf regisseren.

1 Introductie

Nederland zet al jaren diverse instrumenten in om de energietransitie in de gebouwde omgeving te stimuleren. Van subsidies tot advies, er zijn veel initiatieven om woningen te verduurzamen. Toch ontbreekt soms de samenhang.

Huiseigenaren zien door de bomen het bos niet meer: voor elk aspect komt een andere expert langs en subsidies worden via verschillende kanalen aangevraagd. Dit maakt verduurzaming onnodig ingewikkeld en soms zelfs ontmoedigend voor bewoners.

Het gevolg? De energietransitie loopt vertraging op. Ondanks ieders beste bedoelingen, is er duidelijk ruimte voor verbetering. Minder dubbel werk, meer eigen regie en oplossingen die beter passen bij de 'one-click' tijd waarin we leven.

2 Jouw data, mijn data

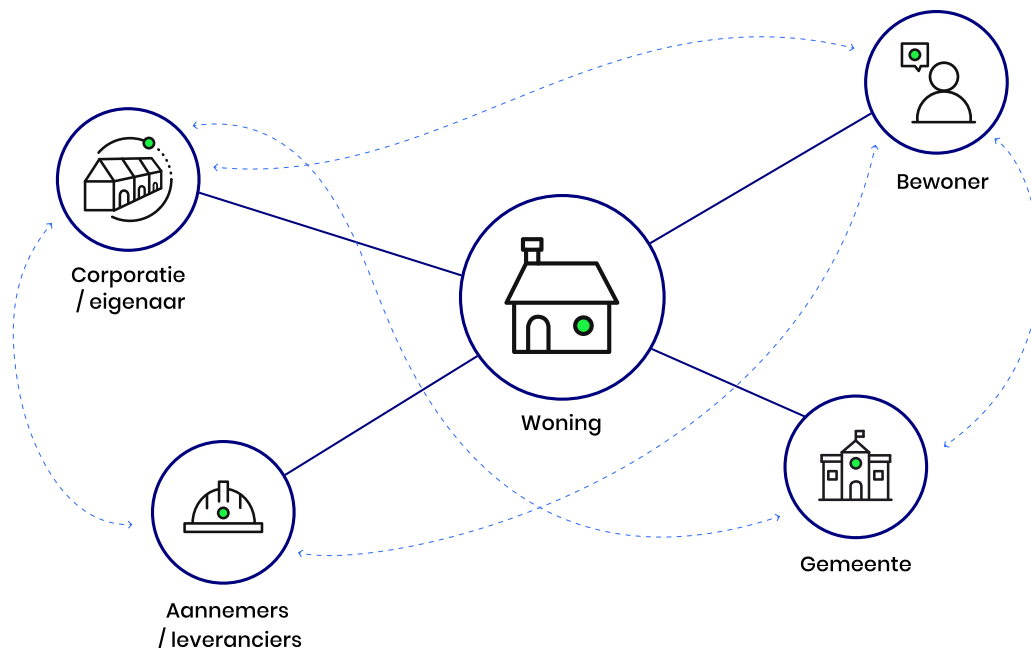
Hoewel het misschien eenvoudiger klinkt, kan een aannemer niet zomaar foto's van een klus naar de gemeente sturen voor subsidieverantwoording. Met toestemming van de bewoner kan er al een stuk meer. Maar hoe geeft de bewoner die toestemming? En niet onbelangrijk: hoe trekken ze die in?

Bewoners staan tegelijkertijd voor de haast onmogelijke taak om bij te houden wie er allemaal gegevens verzamelen over hun woning(verduurzaming). In veel gevallen gebeurt dit zelfs zonder actief medeweten. Ketenpartijen eigenen zich data toe, waar zij geen recht op hebben. Het gaat vaak fout bij gedachten als:

- De data is door mijn collega verzameld, dus de data is van ons.
- Wij hebben voor de opdracht betaald, dus we kunnen met de data doen wat we willen.
- We kunnen ons werk veel makkelijker en efficiënter uitvoeren als we ook een kopie van de data hadden.

Veel van deze argumenten bieden onvoldoende grondslag voor verdere verwerking en analyse. Toch zullen bewoners in veel gevallen blij zijn als zij niet voor de zoveelste keer facturen en betaalbewijzen moeten scannen en uploaden. Hoewel data delen soms een gedeeld belang dient, is er simpelweg nog geen goede, uniforme manier om data uit te wisselen en machtingen te verlenen.

3 Datahamsteren

Dat data waarde heeft in de energietransitie is duidelijk. Overheden kunnen hun taak gericht uitvoeren, dienstverleners kunnen klanten beter helpen en bewoners weten beter hoe ze kunnen verduurzamen of besparen. Toch werkt het feit dat partijen belang hebben bij het verzamelen van deze woning- en energiedata ook frustrerend.

Het is een vorm van het befaamde **gevangenendilemma**. Als je als partij gaat voor samenwerking, betaal je daarvoor een hoge prijs. Anderen profiteren namelijk van jouw openheid. Maar samenwerking leidt uiteindelijk tot de beste uitkomst voor alle partijen, namelijk versnelde verduurzaming. Hoe doorbreken we het datahamsteren?

Digitale toegankelijkheid

Naast standaarden voor datauitwisseling, houden we ons bij Sobolt bezig met de digitale toegankelijkheid. Wij geloven in inclusiviteit en het bieden van gelijke kansen aan gebruikers. Zo zorgen we dat iedereen mee kan doen aan de energietransitie. We hanteren standaard de WCAG 2.1 richtlijn op AA niveau.

4 Nieuwe regisseurs van de energietransitie

Bewoners zijn niet altijd de voornaamste aanjagers van de energietransitie. Desondanks spelen ze een cruciale rol: zij bepalen immers wat haalbaar is voor hun woning. Momenteel missen ze echter nog het overzicht en de tools om hun rol effectief in te vullen. De uitdaging is om bewoners te transformeren van acteur, naar regisseur van de eigen verduurzaming.

In plaats van het verzamelen van woninggegevens bij verschillende organisaties, zoals het Kadaster, gemeenten, aannemers en adviseurs, is het kansrijk deze data samen te brengen bij de bewoner. Ketenpartijen kunnen met toestemming prima 'op de data passen', maar uiteindelijk is het de bewoner die beslist hoe het wordt ingezet.

Hiermee creëren we de mogelijkheid om eenvoudig toestemming te verlenen om data te delen met andere partijen. Data komt sneller en op juridisch correcte wijze op de goede plek terecht. Als de bewoner zelf niet over de data kan beschikken—zoals nu vaak het geval is—heeft dit een hoop voeten in de aarde. Naast het verstrekken van machtigingen, kan de bewoner ze uiteraard ook afwijzen of intrekken.

Uiteindelijk zullen organisaties die zich aansluiten ook profiteren. Onder andere door betere datavoorziening, actuele (digitale) informatie en minder dubbel werk. Bovendien staan aangesloten partijen straks vooraan in de rij als er verduurzamingswerkzaamheden moeten plaatsvinden. Netto elimineren we een hoop onnodige acties en versnellen we de energietransitie.

5 Een opgelost probleem?

Bij Sobolt kijken we regelmatig naar technologie voor inspiratie en oplossingen. Dit specifieke probleem is in sectoren over de hele wereld al talloze keren getackeld. Elke keer dat je een document deelt met een externe collega, toestemming geeft om digitaal post te ontvangen en als je bij Spotify inlogt met je Facebook account, maak je gebruik van vergelijkbare technologie.

Steeds machtig je een andere partij om toegang te krijgen tot een stukje van jouw informatie, of om een bepaalde actie namens jou te doen. We zijn alleen niet gewend om op deze manier naar woningdata te kijken, maar: waarom niet!? De mogelijkheden zijn er in elk geval.

2 AVG principes uitgelicht

Dataminimalistie

Als organisaties persoonsgegevens verwerken, moeten ze daarbij uitgaan van het principe 'zo min mogelijk'. Dat houdt bijvoorbeeld in dat de verwerking van de gegevens moet passen bij het doel. En dat de organisatie niet meer gegevens mag verwerken dan noodzakelijk is om dat doel te bereiken.

Opslagbeperking

Organisaties moeten persoonsgegevens verwijderen zodra die niet langer nodig zijn voor het oorspronkelijke doel waarvoor ze zijn verzameld. Organisaties mogen gegevens dus maar een bepaalde tijd bewaren.

6 Platform voor verduurzaming

Bij Sobolt zijn we gebrand om het datahamstertje te doorbreken. Met open vizier en focus op samenwerking, hopen we partijen samen te brengen en de bewoner terug in de driverseat te plaatsen. Daarom hebben we een platform ontwikkeld om woningdata te delen, inclusief een app voor bewoners om zelf de regie te nemen.

Gemeenten kunnen (indien bewoners hier toestemming voor verlenen) berichten versturen over verduurzamingsacties. Tegelijkertijd kunnen bewoners met 1 druk op de knop subsidie aanvragen, mits de benodigde data direct of via een aangesloten leverancier beschikbaar is. Afmelden voor een actie? Ook geen probleem.

Aannemers kunnen een verzoek indienen om energieadvies, foto's of meetgegevens in te zien, zodat ze een passend aanbod kunnen doen. Als de bewoner ervoor kiest, kunnen zij anoniem een deel van de woninggegevens delen, zodat ze automatisch prijsvoorstellen kunnen ontvangen van installatiepartners.

Bij verhuizing draag je eenvoudig het woningdossier geheel of gedeeltelijk over. Net als bij een auto verhoogt een goed bijgehouden 'onderhoudsboekje' de waarde van het object.

Het is echter wel een vereiste voor succes, dat het platform laagdrempelig (lees: gratis) en comfortabel is voor de bewoner. Daarnaast moet het voldoende mogelijkheden en meerwaarde bieden. Het is daarom cruciaal dat we als organisaties in de energietransitie extra ons best doen om de status quo te doorbreken.

7 Meedoen?

De komende periode rollen we het dataplatform inclusief woningdossier verder uit. Wil je meedoen? Neem dan contact op via d.hetharia@sobolt.com.

Nog geen klant, maar wel ambitie? Neem dan contact op om te kijken hoe we het platform in jouw gemeente of regio kunnen activeren.

© Sobolt
September 2024

www.sobolt.com